

overordentlig varfom med at udtale nogen Dom om slige Handlinger, og det saa meget mere, som — og det blev med Rette bemærket af den høitærede Minister — en saadan Udtalelse er retlig betydningsløs. Jeg bestrider ikke Folkethingets Ret til at sætte et saadant Spørgsmaal under Debat, dets Ret til at udtale sig derom kan ikke bestrides, men man skal være overordentlig varfom dermed, og der skal være ganske særlig Anledning dertil; den Anledning, man nu tager dertil, vil i nærværende Tilfælde let faae Karakteren af en politisk Anledning, og derfor vil jeg for mit Vedkommende — og flere af samme Retning som jeg — ikke stemme for den foreslaaede Dagsorden. (En Stemme: Vilde de stemme imod Dagsordenen?) Jeg tror forefst, at mine Meningsfæller vilde afholde sig fra at stemme.

S. Solm: Jeg skal ikke forlænge Forhandlingerne fynderlig, men jeg tror, at de sidste Udtalelser paa adskillige Medlemmer have gjort et noget pinkt Andryk. (Ubrudelse af Berg.) Ja, det have de ialtsald gjort paa mig. Det, at det ærede Medlem fra Lyngby (Nosen) og det ærede Medlem fra Thisted (Sagd) ere optraadte, som de have gjort, har vist ikke forundret Nogen; men det har idetmindste forundret mig og jeg maa sige gjort mig ondt, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns Ste Valgtreds (Goos) og saa i denne Sag har ment at burde paatage sig at bevise Ministeriets konstitutionelle Betsjelse til denne Handling, og jeg har saameget mere forundret mig derover, som det ærede Medlem jo naturligvis maa hende det Præstesty, som Præsterne aflægge, og i Genhold til hvilket en saadan Tilrettevisning vel maa være given dem. Deri love Præsterne, at de under Udførelsen af deres Tjeneste i dennes forskjellige Dele med al skyldig Lydigbed skulle rette sig efter de kirkelige Love og Anordninger og mod Forefatte og Embedsbødre udvise et saadant Forhold, at der ikke med Grund kan føres Klage over dem. Dette love de at gjøre „under Udførelsen af deres Tjeneste“; og andet Løfte paatage de sig ikke. Udenfor deres Tjeneste ere de stillede som andre Statsborgere. Den ærede Minister har beraabt sig paa deres Stilling som Præster og Gensynet til de Pligter, som dette Embede særlig paalægger dem. Men Embedet paalægger dem kun, under Udførelsen af deres Tjeneste, at henvende sig til de overordnede Myndigheder. Hvis saaledes en Præst havde været i Lovol om, hvorledes han skalde gjøre ved en enkelt Konfirmationshandling, eller ved en enkelt vielse eller noget Saadant, som faldt ind under Udførelsen af hans Tjeneste, havde han selvfølgelig skullet henvende sig til Ministeriet, og havde han undladt det, men var gaaet til Rigsdagen med et saadant Tilfælde, der hører ind under Tjenesten, havde Ministeriets Tilrettevisning været fuldt begrundet.

Men det, der her foreligger, er slet ikke Noget, der angaar Udførelsen af Tjenesten, det er Dnsfer og Forlangender om Forandring i den kirkelige Lovgivning. Nu vil jeg spørge, om det ærede Medlem tror, at f. Ex. juridiske Professorer ikke skalde have Lov til at ansøge om Forandringer i Retslovgivningen eller udtale sig i Andragender om dette, eller at militære Embedsmænd ikke skalde have Lov til — saaledes som de have gjort — at indsende Andragender om Forvarsagen til Rigsdagen o. s. v.? Det gjør mig som sagt ondt, at det ærede Medlem har villet paatage sig at bevise Ministeriets konstitutionelle Betsjelse, og det forekommer mig ikke, at han har kunnet gjort det. Han sagde paa den anden Side, at han ikke troede, at man kunde bestride Folkethingets Ret til at tage sig af denne Sag, men det syntes at gaa igjennem, hvad han sagde, at hvis han havde kunnet det, vilde han gerne have gjort det.

Goos: Jeg anser det for aldeles utvilsomt, at Præster og juridiske Professorer have Ret til at indgive Andragender og benytte den almindelige Statsborgervet, det er aldeles klart; men der er Grænser derfor. De have ikke Lov til at andrage paa en hvilken som helst Maade og til at andrage om Hvilket som helst. Det er Noget, som intet Menneske kan bestride. I Ministeriet Dsteds Dage gif det ud over de juridiske Professorer blandt Andet, men da var der intet Menneske, heller ikke de Nationalliberale, der bestræbte, at Ministeriet var berettiget til at afskedige Embedsmænd, fordi de efter Ministeriets Mening havde handlet agitatorisk. Dette er den ene Bemærkning, som jeg har at gjøre. Den anden Bemærkning er den, at jeg ikke kan erkjende, at Præsterne kun ere Embedsmænd i den specielle Retning, som Præstestyet omtaler. Dette er paa ingen Maade Tilfældet. Det vil f. Ex. altid kunne tænkes, at en Præst — jeg taler ikke her om noget konkret Tilfælde, men beder blot Enhver tænke sig et saadant Exempel — deltager paa en saadan Maade i en politisk Agitation, at ingen Regjering — den være nu en Venstre- eller Høire-Regjering — vil kunne negte sig den Ret at sige: Vi afskedige Manden. Dette kan ikke bestrides.

S. Solm: Det ærede Medlem gif nu over til andre Ting, nemlig til at tale om, hvorledes Ministeriet overhovedet havde Ret til at afskedige Embedsmænd f. Ex. for politiske Udtalelser. Der er selvfølgelig Ingen, der beneger, at Ministeriet har en formel Ret hertil, men det kommer slet ikke dette ved. Det, der hidtil fra Ministeriets Side er blevet hævdet her, er jo netop, at Embedsmænd ikke maatte henvende sig til Rigsdagen om Sager, der paa nogen Maade stode i Forbindelse med det, som de vare satte til at være Embedsmænd for, men det, der skete i Ministeriet Dsteds Dage, var noget ganske Andet. Det,